

GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACTIUNEA ȘI ADMINISTRATIUNEA:
BRAȘOVU, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ZI.

Pe un an 12 flor., pe șase luni 6 flor., pe trei luni 3 flor.
România și străinătate:
Pe an 40 fr., pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 franci.

ANULU L.

SĂ PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNȚIURILE:

O seriă garmond 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Sortaeri nefrancoate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrămit.

N° 29.

Duminică, 8 (20) Februarie.

1887.

Brașov, 7 Februarie 1887.

Diua de Lună, ce vine, va aduce o decizie de mare importanță. În această zi se vor face alegerile pentru Reichstagul german.

În ora ultimă foile bismarckiane conștură din nou pe alegătorii germani a-și da votul în favoarea septenatului, căci în cazul contrar, decât majoritatea viitorului Reichstag ar fi antibismarckiană, războiul va fi neînălaturabil.

Numai partidele opoziționale din Germania sunt de vină — asigură „Norddeutsche Allg. Ztg.“ dela 17 l. c. — decât ceriul politic s'a inuorat. Atitudinea lor politică a dat naștere dincolo de Vogesi convicțiunii, că slab și divizat este imperiul german și că a sosit momentul să sară asupra lui.

Alegeți d' — încheia f'ia oficiosa — omeni cari s' fi hotărâți a vota pentru septenat și atunci Franca v'edend, că Germania e condusă de bărbați hotărâți a apăra imperiul contra inamicului, va dispăre și pericolul de războiu.

Decă ar fi să credem asigurărilor foilor bismarckiane, diua de Lună va decide asupra păcii s'eu a războiului.

În realitate lucrurile se prezintă în altă lumină. Bismarck a alarmat țera și lumea cu strigătul de războiu, pentru ca să p'otă sparge falanga puternică a opoziției. Ii va succede ore acesta?

Se crede, că cancelarul va reuși a-și crea o majoritate în viitorul Reichstag, care, deși nu va fi mare, îi va asigura primirea septenatului.

Tactica cancelarului de a amesteca și pe Papa în afacerea septenatului a adus în adevăr mare confuziune în sînul partidei centrului. Precum scim Papa s'a pronunțat pentru septenat și foile guvernamentale nu s'au sf'it a striga în gura mare, că fiecare catolic e dator conștiinței sale să asculte de sfatul Papei. Spre a dovedi acesta diarul „Post“ s'a provocat chiar la o enunțaiune papală din evul mediu.

Scopul acestor manevre e vedit și guvernul l'a și atins în parte, căci scisiunea între alegătorii catolici este ađi un fapt implinit. Unii voiesc să asculte de sfatul Papei alții țin la declarațiunea conducătorului centrului, Windthorst, după care în cele politice catolicii nu se s'emt datori a se dirige după dorințele Papei, ci vor vota după convingerile lor politice în contra septenatului.

Crisa în partida centrului s'a manifestat mai întâi prin declarațiile multora, că vor vota pentru septenat. Cei din înaltul cleru observă o atitudine favorabilă septenatului.

Astfel cancelarul german are șanse de a dob'ndi majoritatea în viitorul Reichstag și suntem curiosi să vedem, decât atunci va fi dispărut pericolul de războiu.

În Franca nu se g'ndesce ađi nimeni de a ataca Germania. Decă d' este scris în cartea sortii, ca marile națiuni din apus să se sfășie din nou între sine, atunci începutul trebuie să-l facă Germania.

Corbul alb și corbi negri.

În numărul de ieri am publicat discursul d-lui Mocsary. Astăzi vom pune sub ochii cetitorilor nostri răspunsurile, ce le-a primit acest distins patriot ungar dela omeni partidei sale și dela guvern.

Scim că încă în s'era acelei zile, în care a debutat Mocsary, vorbirea acestuia a fost adusă în discuțiune în clubul partidei st'ngi extreme. Înainte de-a începe ordinea zilei, deputatul Geza Polonyi se ridică și d'ise:

»Domnilor! E totdeuna grea datoria, ce-i incumbă acelu deputat, care trebuie să se ocupe cu persoana s'eu convicțiunea politică a unui coleg al s'eu. De două ori mai greu îmi cade mie această datorie, pentru că împlinirea ei îmi cauză d'urere. E vorba de punctul de vedere politic într-o cestiune patriotică a unui membru al partidei, care fără îndoială și-a câștigat pentru partida noastră merite, pe cari nu putem să nu le recunoscem. Acesta ne obligă să cercetăm afacerea cu totă seriozitatea. În ședința de ađi a camerei ne-am convins, că fără să fi fost la ordinea zilei cestiunea naționalităților colegul nostru Mocsary Lajos, ca și când ar fi urmat unui impuls intern, a ținut o astfel de vorbire, care p'ortă simptomele agitației naționalităților în contra statului. După a mea firmă credința deputatului Mocsary a vorbit din convicțiune și tocmai această împrejurare, și de altă parte faptul, că d-sa ocupă o pozițiune însemnată în partidul nostru, face ca să fi îndoită stricaciosa acea direcțiune politică necuviinciosa. Decă vom ave în vedere că după toate probabilitățile națiunea noastră este în ajunul unor grele încercări, fără esemplu în istorie, când admnistrarea la concordiă este cea mai s'antă datorie a fiecărui patriot ungar, atunci o vorbire ca acesta, de o direcțiune așa de contrară Maghiarilor, este într'atât de neexcusabilă, încât partida noastră e datoră a protesta contra ei. După a mea tare convingere punctul fundamental al partidei independente, atunci când pretinde o Ungaria independentă și de sine stătătoare, este, ca acesta țera să fiă maghiară. (Aprobări generale). Pe acela care nu profesă acest principiu fundamental al partidei, care i se opune chiar într'un timp așa de critic, nici recunoscerea meritelor sale nu-l p'ote scapa de desaprobaria partidei. Decă față cu această v'atamare a maghiarismului, a celor mai s'ante interese ale existenței noastre naționale, am tăce, am p'ecătui, pentru că ar da loc bănușii, că partida s'eu o parte a ei împ'artășește vederile deputatului Mocsary. După ce însă sunt convins, că nici unul dintre noi nu aprobă deosebitul lui punct de vedere în această cestiune, ba sciu că toți îl desaprobam și-l condamnăm, propun:

»Partida dela 48 și independentă să se pronunțe, că deși, at'at cu privire la confesiuni cât și la naționalități consideră egalitatea de drept ca unul din punctele principale ale programului s'eu, totuși punctul de vedere al d-lui Ludovic Mocsary, dezvoltat în ședința dela 15 Febr. 1887 a camerei ungare stă în contradicțiune diametrală cu programa și cu nișintele acestei partide și partida desaproabă direcțiunea politică urmată în această cestiune de deputatul Ludovic Mocsary.

Propunerea acesta, care f'iu susținută de Helfy și Lükö, a fost primită cu unanimitate și presiul a fost însărcinat a-o comunica în scris prin estrasul protocolar lui Mocsary, ăr Iranyi însărcinat să dea expresiune în cameră acestui protest.

Mocsary sosind la club tocmai în momentul când Iranyi subscris estrasul protocolar și auđind ce s'a petrecut a salutat pe membrii partidei și s'a dep'artat.

A doua zi după vorbirea lui Mocsary în ședința dela 16 l. c. ministrul-președinte Tisza a răspuns în acel mod iesuitic, care l'ă caracterizează. E'tă cum:

Ministrul Tisza: Iau cuv'ntul ca să răspund la imputările ce le-a făcut în discursul s'eu de ieri asupra cestiunii naționalităților d. deputat Ludovic Mocsary cu privire la unele acțiuni ale mele, ca ministru de interne. (S'auđim!) Onorată cameră! Regret că n'am fost de față. Am auđit, că în s'itul acestei camere mulți s'au m'aniat din cauza acestui discurs. (Adev'rat e! Așa e!) Eu nu mă m'aniu, ba nici sup'rat nu sunt de d. deputat pentru acest discurs; compătesc numai pe d. deputat (Aprobări generale) și adev' de aceea, fiind că el — de sigur contra intenției sale — numai un lucru a dob'ndit (S'auđim!), că anume în această patriă și în afară de ea a devenit profetul, marele bărbat al tuturor acelor, cari urăsc rassa ungară, statul „maghiar“. (Adev'rat e! Așa e!) Asta-i o s'orte, pentru care în faptă trebuie să com-

pătesc pe cineva, care de sigur n'a nisuit să o ajungă. Să considerăm însă puțin aserțiunile sale.

Mai anteu d. deputat atacă guvernul, fiind că au fost relegați câțiva tineri din gimnaziul din Leciu. Și întreabă: Este ore oprtit, că acești tineri omeni să c'etescă un diar slovac s'eu să c'ante slovacesc? De sigur nu. D' decă acest diar slovac ce-l c'etesc ei, este numai acela, care sub masca libertății de presă ungresc atacă statul „maghiar“, decât cântecul ce-l c'antă este numai un cântec slovac, care vestesce că unguismul e o st'ipitură și care împrăștie ura contra „Maghiariei“, atunci acesta nu e permis, onorate d-le deputat (Vii aprobări), și în școlile statului „maghiar“ nu trebuie să se afle nici un împrăștietor al unui astfel de spirit. (Vii aprobări generale).

Domnul deputat se provocă mai departe la hotăririle comitatelor S'atmar și T'ernava, prin care s'a votat orecare dare pentru scopuri „culturale“. El d'ice, că e cu neputință, ca Rom'ni să plătescă dare, pentru ca să i maghiarizeze în massă. D-l deputat a pornit și aci dela o informațiune unilaterală. Hotărrea S'atmarului, așa precum a fost ea la întâia ocaziune compusă, concipiată și interpretată într'acolo, că servesc scopurilor de maghiarisare, eu ca ministru de interne n'am aprobat; am aprobat o numai sub condițiunea — și așa s'a compus definitiv hotărrea, — ca această dare să fiă destinată pentru scopuri „culturale“ fără deosebire de confesiune și naționalitate. Cum o astfel de sumă, pusă la dispozițiunea unei autorități comitatente, cu o „tendință at'at de generală“, p'ote da vre-unei naționalități pricină la o îndreptăit reclamațiune, eu din parte m' nu pot p'ri-epe. (Aprobări în dr'apta.) Asta-i istoria hotărrei S'atmarului. Observă încă, că eu am fost chiar atacat din unele părți, fiind că am aprobat așa această hotărre și că, precum îmi d'iceau, „n'am ap'rat interesele unguismului. D' cred încă și ađi, că am lucrat corect; est' însă un lucru f'orte trist, că un Ungur ține de dr'aptă și întemeiat acusațiunea rădicată de alții contra unei astfel de hotărri. (Aprobări în dr'apta.)

Trec acum la hotărrea T'ernavei. Nu sciu, decât d. deputat cunosc statutele Kulturgyletului Iardealan; căci o reuniune nu se p'ote judeca după espectorările singuraticilor membri s'eu diare, ci numai din statute, și după cât sciu eu, în statute „nu se cuprinde“ nici o tendință de maghiarisare. Ce se cuprinde în ele? Ca în fie-cine să se desvolte simțem'ntul patriotic; în privința acesta s'a mai hotăr'it, ca cor'pondentor cu trebuința să se tipărescă și să se împ'artă în popor numai scrieri ungresc, ci și rom'ne. Ce fel de crimă p'ote fi aceea, ca să de limbă nemaghiară ai acestei patrii, față cu scrierile nepatriotice împrăștiate de singuratici, să c'itescă scrieri patriotice în propria lor limbă, asta nu o pot pricepe. (Aprobări în dr'apta.) Acestă reuniune însă are o problemă, contra căreia chiar și on. d. deputat, decât l'am înțeles bine, nu p'ote ridica nici o obiecțiune; în statute este exprimat, că acolo unde — precum, durere, obvine în multe locuri ale Ardealului — rassa ungară începe a se „contopi“ în alte naționalități, să se ia dispozițiunile necesare din punct de vedere al susținerii unguismului esistent. (Așa este! în dr'apta.) D'or asta nu e nici o crimă pentru noi, s'ermanii Ungur, și cred că asta ne-o și p'ote permite fie-care.

De ore-ce nu v'reu să intru în am'runtele acestei afaceri, cred că m'am împlinit o datorie ar'et'nd, care sunt dispozițiunile guvernului, at'at de mult atacate de d. deputat, ce involvă persecutarea naționalităților. Nutresc convingerea, că partea cea mai mare dintre naționalități ce tr'esc în această patriă — sciu că sunt singuratic excepțiuni — nu va ved' în această nimic revolt'or, nici un simțem'nt dușm'nos îndreptat contra lor. (Aprobări generale.) P'ote că spre a dovedi acesta pot' aminti și aceea — căci d. deputat a ridicat o obiecțiune și în contra hotărrei comitatului Sohl și în contra aprobării ministeriale a celeia, după care numele comunelor fură maghiarisate și în cea mai mare parte remaghiarisate — că n'am primit nici măcar dela o singură comună de acolo o apelațiune. D-l deputat s'eu nu fiă așad'ă mai slovac decât Slovacia (Ilaritate).

Cursul la bursa de Viena
din 17 Februarie st. n. 1887

Table with 2 columns: Item description and Price. Includes entries like 'Rentă de aur 5%', 'Bonuri croato-slavone', 'Despăgubire p. dijma de vin', etc.

Cursulu pieței Erașovă
din 18 Februarie st. n. 1887.

Table with 2 columns: Item description and Price. Includes entries like 'Banenote romănești', 'Argint românesc', 'Napoleon-d'ori', etc.

16-20

Pischinger-Torte,

o tortă, care a câștigat înalta recunoștință a Majestății sale Reginei și care, nefind în trecut în calitatea ei escelentă, a ajuns să fi vestită pretutindeni, să găsească în fie-care și prosperețea la Emil Porr, băcănia la stăua roșie. Depositul principal: Oskar Pischinger, Viena, Brigittenau.

FARMACIA
J. PSERHOFER

Viena, Singerstrasse Nr. 15

la „goldenen Reichsapfel“

Pilule pentru curățirea sângelui, mai înainte numite „Pilule universale“, merită cu totu dreptul numirea din urmă, de ore ce în faptă nu există aproape nici o boală, la care nu ar fi probată în mii de cazuri efectul lor miraculos.

Trimițându-se prețul înainte costă cu expedarea francată 1 sulă cu pilule 1 fl. 25 cr., 2 suluri 2 fl. 30 cr., 3 suluri 3 fl. 40 cr., 4 suluri 4 fl. 40 cr., 5 suluri 5 fl. 20 cr., 10 suluri 9 fl. 20 cr.

Au încursu o mulțime de scrisori, prin cari consumatorii acestor pilule mulțimesc pentru redobândirea sănătății lor după cele mai diferite și grele bôle. Ori-cine a făcutu odată încercare, recomandă acestu medicamentu mai departe.

Reproducem aci câteva dintre multele scrisori de mulțămintă.

Leongang, 15 Mai.

Prea onorate Domnule! Pilulele D-v. producă adevărată minune, ele nu sânt ca alte așa de multe medicamente recomandate, ci ele ajută întru adevăr aproape la toate bôlele. Din pilulele, ce-am fostu comandat la Paști, am împărțitu cele mai multe la amicii și cunoscuți și au folositu la toți, chiar și persoane de o etate mai mare și cu diferite bôle și defecte au dobânditu prin ele, deși nu perfectă sănătate, dar totuși o îmbunătățire însemnată, și voescu a urma cu întrebuințarea lor.

Martin Deutinger.

Bega Szt-György 16 Februarie 1882.

Onorate Domnule! Nu Vă potu exprima în destul cordiala mea mulțămintă pentru pilulele D-v. de ore-ce pre lângă ajutorul lui D-șeu, consorta mea care de-a ani îndelungați au suferitu de miserere, s'a vindecatu prin pilulele D-v., și cu tote că și acum trebuie din când în când să întrebuințez din ele, totuși sănătatea ei s'a îmbunătățitu întru atât, în câtu

pote să-și vedă de toate ocupațiile ei cu vioiciune juvenală. Acestă a mea mulțămintă Vă rog a o întrebuința spre binele tuturor celorlți cari suferu, și Vă rog totodată, ca să-mi trimiteți din nou 2 suluri pilule și 2 bucați săpunu chinezesc. — Cu deosebită stimă supusă Alois Novak primu-grădinaru.

Stimate Domnule! Presupunându, că toate medicamentele D-tale voru fi așa de bune, ca renumitutu balsamū contra degerăturilor, care în familia mea a făcutu unu sfârșitu grabnicu la mai multe umflături de degerătură, m'am deosebit pre lângă totă neîncercarea mea în așa numitele mijloce universale de lecură, a lua refuzu la pilulele curățitoare de sânge ale D-tale, ca prin ajutorul acestor micu globulete să bombardez la enorhoidele, de cari suferu de ani îndelungați. Nu oștez de loc a Vă mărtași acum, că suferința mea învechită după o întrebuințare de 4 săptămâni a înecatū cu totul, și că recomandū aceste pilule în cercul amicșilor mele cu celū mai mare zelū. Nu am nimicu în contră și deă voi face întrebuințare în publicu de aceste ale mele șire, însă fără de subsemnarea mea. Viena, 20 Februarie 1881.

Cu înaltă stimă C. v. T.

Balsam contra degerăturii de I. Pserhofer. de mulți ani recunoscutu ca celū mai sigurū remediū contra suferințelor de degerătură de totu felulū, precum și spre vindecarea ranelor învechite etc. 1 borcăneiu 40 cr.

Balsam contra gușilor, remediū de încredere spre lecură umflăturilor la gātu. 1 flaconū 40 cr.

Essența de viață, (Picături de Praga) contra stomacului stricatū, a mistuirei rele și greutăților de totu felulū, unū remediū de casă escelentū. 1 flaconū 20 cr.

Sucul Spitzwegerich, medicamentū de casă în genere cunoscutū și escelentū contra catarului, răgușelei și a tusei etc. 1 sticlută 50 cr.

Alifă americană contra reumatismului, celū mai bunū medicamentū la toate suferințele reumatice, junghiuri, Ischias (bôla de tremurū), junghiu la urechi etc. 1 fl. 20 cr.

Lichior din burueni de Alpi dela W. O. Bernhard. 1 buteliă 2 fl. 60 cr., 1/2 buteliă 1 fl. 40 cr.

Esență pentru ochi de Romershaus

Medicamente Homöopatice de totu felulū se află totdeauna gata.

Afară de preparatele aci numite se mai află toate specialitățile farmaceutice indigene și streine, anunțate prin toate țările austriace, și la casă, când unele din aceste specii nu s'ar afla în depositu, se voru procura la cerere cu promptitudine și câtu se poate de efitinū.

Trimiterile prin poștă se efectuează iute, decât se trimite prețul înainte, séu cu rambursă.

Trimițându-se prețul înainte, (mai bine prin mandat postalū) este portu postalū cu multū mai efitinū, decâtu la trimiteri cu rambursă.

3-12

INVITARE.

Sâmbătă în 14 (26) Februarie 1887
Reuniunea română de gimnastică și de cântări
arangează

în Sala hotelului Nr. 1.

Balū-Calicotū.

Intrarea este condiționată de strictă observare a toaletelor următoare:

Pentru damele dansătoare:

- 1. Haina de Cretonne după modelu.
- 2. Colorea rosa séu albastră cu desin.
- 3. Garnitura hainei din aceeași stofă.
- 4. Podoba pe capū o singură flôre.

Pentru domni:

- 1. Toaletă neagră de balū.
- 2. Legătură albă.
- 3. Mănuși a'be séu paille.

În numele Reuniunii

Comitetulu arangeatorū.

Stoafele prescrise sântu deja comandate și se află de vânzare la firmele M. & L. László și la Frații Simay, unde se află expuse și modele de haine. Prețulu biletilor de intrare 1 fl. 50 cr. de persoană; se află de vânzare pe baza acestei invitații la numitele două firme, la libr. N. Ciurcu și séra la casă. Locurile pe galeria 1 fl. 50 cr. de persoană.

Turnătoriă și fabrică de mașini
a lui Schlick

Societate pe acții în Budapesta.

Biourul centralū: IV. Weitznerring 57 — Despărțământulū pentru mașini agricole VI. Aeuessere Weitznerstr 1696-1699.

recomandă Garnitură de treieratū cu vaporū, de încălțitū cu cărbuni, cu lemne și cu paie. Garnitură de treieratū cu virteju (Göppel.) Sistemū cu pene (Stiften-System), cu séu fără aparatū pentru umplutū în saci și pentru curățitū. Morū pentru curățitū cerealelor (Systemū Backer & Vidats) mai departe patentatele pluguri Schlick cu 2 și cu 3 feare recunoscute de escelente. — Prețulu dela fl. 58 în susū. — Pluguri-Rayol, patent. Schlick cu aparatū pentru ridicatū afară. Pluguri-Rayol de sine conducătoare (după Sack). Pluguri originale Schlick și Vidats cu 1 fierū.

Cea mai nouă mașină patentată de sămănatū în brazdă.

Mai departe se află gata: Morū de macinatū, cu una și cu două pietre, morū pentru porumbū „Little Giant“, batôze de porumbū, mașini pentru preparare de nutreți. Teascuri pentru uleiuri ș. a. m. în stabilimentulū fabricei noastre se potū vedea lucrându: cele mai noue mașini pentru topitū cânepă flosū sist. Ramie și mașini de curățitū după sistemulū nostru propriu, cu o putere de lucru cvantitativū și cvalitativū estraordinară

Liste de prețuri se trimittu la cerere gratis și franco. 3-6

Minunea vienesă

pe tărēmulū industriei de césornice cu pendulă.

Numai fl. 2.50

costă la mine de astăzi încolu unū

Césornicū cu pendulă

escelentū, egulatū de sine luminătorū, cu aparatū pentru deșteptatū și sgomotū, cu două glônțe (funți) bronzate, pendulă și cele aparținătore.

Aceste césornice pompoșe și escelente sântu montate în pervasuri rotunde, frumosū colorate, imitându lemnulū de nucū, de abanosū séu palisandru, o podobă pentru fie-care salonū. Pentru tabla cu cifrele ce luminează noptea ca luna fără adausū de nici unū materialū dau pentru

10 ani garanția

și atragū atențiunea, că aceste césornice minunate, escelente și totuși admirabilū de efitine se află singurū numai la mine bune și veritabile Afară de acestea dau cu

Numai fl. 6.50 unū césornicū romontoir, suprafinū Argintū-Nickel, de întorsū fără cheiă-cu mecanismū de Nickel adevăratū, regulatū, punctualū, césornicū nedis-tructibilū, arătându secunde. Numai fl. 6.50, mai nainte a costatū întreitū.

Trimiterea în provincie se face cu rambursă post. séu trimittându-se prețul înainte prin Exporthaus Fekete, Uhren-Depot, Wien, V. Wehrgasse Nr. 13/59.